

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Ústav pedagogiky a sociálních studií

KATEŘINA KRAMPOLOVÁ

Obor: Pedagogika – veřejná správa

Financování a edukační činnost neziskové
organizace TJ Sokol Nový Hrádek
Diplomová práce

Vedoucí práce: Ing Alena Opletalová, PhD.

Olomouc 2012

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou diplomovou práci vypracovala sama pod odborným vedením paní Ing Alenou Opletalovou, Ph.D. a uvedla jsem všechny literární prameny a odborné zdroje v seznamu použité literatury.

V Olomouci

Podpis autora

.....

Neziskový sektor

Vznik a fungování neziskového sektoru je spojena s tržními selháními v některých oblastech života společnosti. Neziskové soukromé subjekty nejsou vždy schopny na základě tržního mechanismu odstranit průběžně vznikající problémy jako je například péče o opuštěné děti, staré občany, apod. V těchto zmíněných oblastech dochází k selhání samoregulačního tržního mechanismu, a proto musí nastoupit neziskové subjekty. Tyto neziskové organizace jsou zakládány přímo občany, jejichž cílem je daný problém vyřešit. Na vznik a samotnou existenci soukromého neziskového sektoru lze nahlížet jako na projev úsilí občanů podílet se na řešení problémů přesahujících jejich ryze soukromý život, můžeme tedy říci, že se jedná o přirozený rys občanské společnosti (Boukal, P., 2003).

Definice

„Neziskové organizace jsou subjekty, jejichž primárním cílem je dosažení přímého užitku prostřednictvím předem vymezené produkce, služby nebo distribuce statků, přičemž hlavním motivem jejich činnosti není tvorba zisku k přerozdělení mezi jejich vlastníky, správce nebo zakladatele.“ (Boukal, P., 2003)

Růžičková (2002) definuje neziskové nebo-li nevýdělečné organizace jako organizace, které nabyly zřízeny nebo založeny za účelem podnikání. Jedná se o organizace, o jejichž činnost je jiný zájem a to ať už státu, společnosti nebo určité skupiny lidí. Tyto organizace jsou založeny za účelem provozování činnosti ve prospěch toho, kdo měl zájem na jejich zřízení. Největší důraz je kladen na důležitost výsledků hlavního poslání a výše příjmů z něj je až druhém místě. (růžičková)

Důvody založení neziskové organizace

Důvody založení neziskové instituce, jsou v podstatě dva. Nezisková organizace může být zakládána za účelem dobročinné, nebo charitativní činnosti, snahou poskytovat humanitární pomoc. Druhým důvodem je snaha podporovat určité skupiny osob v podnikání v politice nebo jiných oblastech společenského života, např. v oblastech výchovy, zdraví, tělesného rozvoje, péče o životní prostředí apod.

nejdůležitější je ovšem fakt, že nezisková instituce není zakládána za účelem dosahování zisku.

Členění národního hospodářství podle Pestoffa:

Ziskový (tržní) sektor, jedná se o část národního hospodářství financovanou z prostředků získaných subjekty ziskového sektoru z prodeje statků, které buď produkuje nebo distribuují, a to za tržní cenu, která se na trhu vytváří na základě vztahu nabídky a poptávky. Hlavním cílem ziskového sektoru je tedy zisk.

Neziskový (netržní) sektor, se dále dělí na soukromý a veřejný sektor. Neziskový sektor jako takový je ta část národního hospodářství, kdy subjekty v něm fungující a produkuje statky, získávají prostředky pro svoje fungování a činnost částečně prodejem statků, ale především tak zvaných přerozdělovacích procesů. Cílem neziskového sektoru není tedy zisk finančně vyjádřený, ale především dosažení užítku a to zpravidla v podobě veřejné služby. Tato skutečnost je základem ekonomického specifika neziskových organizací.

Neziskový veřejný sektor je součástí neziskového sektoru, ve kterém se pomocí veřejného zájmu realizují veřejné služby. Tento druh sektoru je řízen, financován, spravován veřejnou správou a též podléhá i veřejné kontrole. Zde působí i neziskové organizace státní nebo samosprávných celků (příspěvkové organizace).

Neziskový soukromý sektor je také částí národního hospodářství. Hlavní funkcí a cílem tohoto sektoru není zisk, nýbrž přímý užitek. Neziskový soukromý sektor je financován ze soukromých zdrojů, tedy financí soukromých fyzických a právnických osob, které se rozhodly financovat konkrétní, předem vymezené produkce nebo distribuce statků. Tyto soukromé fyzické či právnické osoby neočekávají, že jim daný vklad přinese finančně vyjádřený zisk. Lze získat i příspěvek z veřejného rozpočtu, který může mít rozhodující vliv na realizované aktivity tělesné kultury a využití volného času mládeže.

Sektor domácností má z pohledu teorie a praxe ekonomiky a řízení neziskových organizací zásadní význam pro formování občanské společnosti, jejíž kvalita je určující zpětně pro kvalitu těchto (neziskových) organizací. (Hobza, Rektořík a kol.)

Nestátní neziskové organizace (NNO) jsou založeny na jiných principech, než je získání maximálního zisku. Tyto organizace mohou získat dodatečné zdroje nad výnosy z prodeje svých aktivit z dotací, darů či příspěvků apod. Jestliže tyto organizace vygenerují zisk, opětovně jej investují do činnosti organizace. Dalším znakem NNO je jejich autonomie vůči státu a to že existují v téměř všech sférách lidské činnosti, často rozšiřují nabídku organizací veřejného sektoru a komplementárně se doplňují. (Hobza, Rektořík)

V Evropě se a zatím nevyskytuje jednoznačná shoda ve vymezení charakteru a typu NNO. Nejpoužívanější definicí NNO v běžné i odborné literatuře v České republice, je definice charakterizující NNO jako instituce, které jsou:

Organizované – tudíž se nevyznačují institucionalizací své struktury, ale jejich fungování je uskutečněno na základě jasně formulované zakládací smlouvy či zřizovací listiny, které mají stanovenou strukturu, náplň činnosti, apod.

Soukromé – jsou tedy institucionálně oddělené od vlády, to ovšem neznamená, že jsou odděleny od státních financí, které jsou pro tyto organizace velice významné.

Nerozdělují zisk – což znamená, že veškeré zisky musí být zpětně vloženy do další činnosti organizace.

Samosprávné – disponují vnitřní strukturou se stanovením řídicích a kontrolních kompetencí.

Dobrovolné- což znamená, že v organizaci je přítomen nějaký dobrovolný prvek, jehož intenzita a forma se dle jednotlivé organizace liší. (Hobza, Rektořík a kol.).

Názory na to jaké organizace by měli být v neziskovém sektoru zahrnuty se různí. Neziskové organizace mohou být členěny podle právní normy, podle globálního charakteru poslání, nebo podle předmětu jejich činnosti. (Definice)

Právní zakotvení činnosti NNO

V ČR upravují činnost NNO zákon podle, kterých se řídí proces registrace, organizační struktury, finanční řízení, hospodaření organizace a její zánik:

- Občanská sdružení se řídí zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů
- Obecně prospěšné společnosti zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Nadace a nadační fondy zákonem č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Círky a náboženské společnosti, církevní právnické osoby zákonem č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Dalšími důležitými právními oblastmi, které řídí některé oblasti mající těsný vztah k NNO, jsou:

- Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů
- Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů

Mezi obecné předpisy, které platí i pro NNO je celá řada, my si uvedeme dva nejdůležitější:

- Zákon 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
- Daňová legislativa: - zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů v platném znění,
 - zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty(Hobza,rektořík)

Členění neziskových organizací podle právní normy

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, který v §18, odstavci 7 definuje neziskovou organizaci jako organizaci charakteru právnické osoby, která nebyla zřízena nebo založena za účelem podnikání. Zákon sem řadí:

- Zájmová sdružení právnických osob, pokud tato sdružení mají právní subjektivitu,
- Občanská sdružení včetně odborových organizací,
- Politické strany a politická hnutí,
- Registrované církve a náboženské společnosti,
- Nadace, nadační fondy,
- Obecně prospěšné společnosti,
- Veřejné vysoké školy,
- Obce,
- Vyšší územní samosprávné celky,
- Organizační složky státu a územních samosprávných celků (do roku 2001 rozpočtové organizace),
- Příspěvkové organizace,
- Státní fondy,
- Subjekty, o nichž tak staví zvláštní zákon,

Členění neziskových organizací podle globálního charakteru poslání

Tímto kritériem máme na mysli hranice mezi v vzájemně a veřejně, respektive obecně prospěšnou činností. Podle tohoto kritéria členíme neziskové organizace na:

- Organizace veřejně prospěšné, jed o organizace založené za účelem poslání, které spořívá v produkci veřejných a smíšených statků. Statky slouží k uspokojení potřeby veřejnosti – společnosti (ekologie, charita, zdravotnictví, vzdělání, veřejná správa).
- Organizace vzájemně prospěšné, tyto organizace jsou založeny za účelem vzájemné podpory skupin občanů, které jsou spjaty společným zájmem. Hlavním posláním těchto organizací je uspokojování svých vlastní zájmů a

veřejná správa dbá na to, aby byly ve vztahu k veřejnosti korektní a neodporovali zájmům druhých občanů a právnických osob. Jedná se například o realizaci aktivit v kultuře, tělesné kultuře, ochrany zájmů skupina apod.(definice)

Členění neziskových organizací podle předmětu jejich činnosti

Na základě členění používaného poradním orgánem vlády ČR – Radou vlády pro nestátní neziskové organizace dělíme neziskové organizace dle činnosti na tyto dvě skupiny:

- Vládní (státní) neziskové organizace, které zabezpečují převážně realizaci výkony veřejné správy. Posláním této organizace je podílení se na výkonu veřejné správy na úrovni státu, regionu či obce. Jejich právními formami jsou v podmínkách ČR příspěvkové organizace, bývalé rozpočtové organizace a organizační složky státu (kraje, obce). Určitá část organizací se svou charakteristickou činností přibližuje nestátním neziskovým organizacím. Z výše uvedené definice pro vládní neziskovou organizaci platí pouze institucionalizovanost, samosprávnost a neziskovost, tj. nejsou založeny za účelem podnikání a s tím spojenou produkcí zisku, který by sloužil k rozdělování mezi členy organizace.(definice)
- Nestátní (nevládní, občanské, soukromé) neziskové organizace (NNO). Jedná se o občanské sdružování do různých typů neziskových organizací založené na principu sebeřízení společnosti, schopnosti určitého společenství lidí žijících a spolupracujících na vymezeném prostoru a schopnosti vzájemně usměrňovat své jednání. Za nevládní neziskové organizace podle právní normy v ČR považujeme občanská sdružení, nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, církve a náboženské společnosti a hlavně církevní právnické osoby, které se svým zaměřením blíží spíše veřejně prospěšným aktivitám než samotné církve nebo náboženské společnosti.(definice)

Občanská sdružení

Tato sdružení upravuje zákon č. 83/1990 Sb. O sdružování občanů. Občané mají právo se svobodně sdružovat a pro výkon tohoto práva není potřeba povolení státního orgánu. Podle §2 mohou občané zakládat spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby a jiná občanská sdružení, jakož i odborové organizace a sdružovat se v nich. (Boukal). Toto sdružení je samostatnou právnickou osobou, tudíž orgány státní správy do jejich činnosti mohou zasáhnout jen v mezích zákona (růžičková). Členem tohoto druhu sdružení mohou být i právnické osoby. Členství ve sdružení je založeno na dobrovolnosti, nikdo do členství nesmí být nucen a nesmí mu přinášet újmu. Dále zákon nařizuje, že sdružení musí mít nenáboženský, nepolitický a nepodnikatelský charakter, ale zároveň nesmí omezovat národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení jiných subjektů. Jestliže by došlo k porušení tohoto nařízení, bude občanské sdružení zrušeno (Boukal).

Založení občanského sdružení

Založit občanské sdružení si mohou minimálně tři lidé, přičemž alespoň jeden z nich musí být starší 18 let. Tito tři zakládající si vytvářejí tzv. přípravný výbor, který vypracovává stanovy a podává návrh na registraci. Občanská sdružení jsou registrována na ministerstvu vnitra a to na základě předložené žádosti, k níž je připojeno dvojí vyhotovení stanov.(boukal). Návrh na registraci musí podle zákona obsahovat: podpisy členů přípravného výboru, jména, příjmení, data narození a bydliště těchto osob, označení toho člena výboru, který je určen jako zmocněnec pro jednání jménem výboru a v neposlední řadě text stav ve dvou vyhotoveních. Stanovy musejí obsahovat název sdružení (od července 2006 musí název sdružení obsahovat označení "občanské sdružení" nebo zkratku „o.s.“, kdy stávající sdružení založená v dřívějších letech museli provést změnu do července roku 2009), sídlo sdružení, cíl a jeho činnosti, práva a povinnosti členů sdružení, orgány sdružení, způsob jejich ustavování, ručení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení, ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat

svým jménem a taktéž musí obsahovat zásady hospodaření.
(<http://www.obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=132554>)

Do občanských sdružení Růžičková (2011) řadí:

- odborové organizace,
- zahrádkáře,
- tělovýchovné jednoty,
- chovatele, včelaře,
- rybářské spolky,
- český svaz žen,
- obce – obce architektů, Obec moravskoslezských spisovatelů,
- asociace muzeí a galerií,
- rada státních galerií.

Zánik občanského sdružení

Občanské sdružení zaniká rozhodnutím členů sdružení nebo rozhodnutím Ministerstva vnitra. Likvidace sdružení není upravena zvláštním zákonem, postupujeme tedy podle občanského zákoníku, která odkazuje na postup v příslušných ustanoveních o likvidaci společností v obchodním zákoníku. Jestliže dojde k zániku, pak lze majetek rozdělit mezi členy občanského sdružení. Abychom zabránili likvidaci sdružení, je možné jej sloučit s jiným občanským sdružením a to tak, že vznikne jiné občanské sdružení nebo pokračuje jedno ze sloučených a druhé zaniká. K uskutečnění takového řešení je schválení záměru valných hromad a oznámení dané skutečnosti Ministerstvu vnitra. Řešení případného zániku sdružení by mělo být zakotveno ve stanovách. Zakládající členové by se měli co nejvíce snažit o podchycení případných problémů již při tvorbě stanov. Především se zaměřit na otázku majetku při případném zániku sdružení. V průběhu let může dojít k výrazným změnám členské základny, odchodem aktivních členů se stane, že sdružení stagnuje, přitom v majetku sdružen mohou být věci movité i nemovité a s nimi je nutné nějak naložit. Členové sdružení nejsou k majetku spoluvlastníci, i když se na jeho vypořádání mohou nějak podílet.

Již výše bylo zmíněno, že zákon nedovoluje, aby občanské sdružení bylo založeno k výdělečné činnosti. Je pravdou, že existuje zákonem nepřímé omezení k výdělečné činnosti, ale je velké množství občanských sdružení, které mimo svou nevýdělečnou činnost i podnikají (Růžičková, 2011)

Založení Sokola

V druhé polovině devatenáctého století, nastal po pádu Bachova absolutismu všeobecný rozmach českého národního života. Docházelo k dovršení politického, hospodářského, společenského a jazykového obrození českého národa. Tento rozmach se dále projevoval v rozvoji českého písemnictví, politického tisku a spolkového života. Mimo jiné byly zakládány „Besedy“, pěvecké a jiné zájmové a vlastenecké spolky. Jedním z těchto spolků byl i Sokol. (waldauf)

V této době Miroslav Tyrš s Juliem Grégrem připravili stanovy „Tělocvičné jednoty pražské“ a roku 1861 je předložili na c. k. místodržitelství. Došlo ke schválení stanov, a tak byla dne 16. února 1862 svolána ustavující valná hromada do Malypetrova ústavu v Panské ulici v Praze. Valné hromady se zúčastnilo 75 členů. Starostou byl zvolen Jindřich Fügner, místostarostou Miroslav Tyrš, který se později stal náčelníkem, členy výboru byly Rudolf Thurn-Taxis, Rudolf Skuherský, Emmanuel Tonner, Karel Steffek, František Písařovic, MUDr. Eduard Grégr, JUDr. Julius Grégr, Jan Kryšpín, Ferdinand Fingerhut (Náprstek), a JUDr. Tomáš Černý. Hlavním heslo, které prosazoval Tyrš, bylo „Tužme se!“, Barák navrhl pozdrav „Nezdar!“, Mánes namaloval první prapor a skicu prvních krojů, které později upravil Ženíšek. Samotný název Sokol je ve stanovách poprvé roku 1864, a to z důvodů, aby nedocházelo k provokaci úřadů, jelikož název Sokol byl převzat z názvu černohorských revolucionářů. (kozáková, www.cos.cz)

Miroslav Tyrš dal novému spolku ideu a program, organizační zřízení a tělovýchovný základ. Jeho myšlenky a představy vycházeli z antické kalokaghatie, tedy harmonického spojení krásy a dobra, které dále doplnil o moderní filosofii a demokracii. Na tělocvik navázal z hlediska národního mravní a duševní výchovu, která směřovala k ideálu všelidskému. Miroslav Tyrš byl zvolen prvním náčelníkem Sokola, sestavil odborné české názvosloví užívané dodnes. Vytvořil první vědecky založenou a dosud nepřekonanou tělocvičnou soustavu a doplnil ji činnou metodou. Vychoval a vycvičil cvičitelské sbory, vytvořil organizační zásady, stanovy řády pro

veškeré druhy činnosti všech složek. Organizoval a vedl schůze a sjezdy, vydával a řídil odborný časopis s názvem „Sokol“, vydal několik odborných publikací. V neposlední řadě se spolupodílel na vytvoření ženského tělocviku vedeného ženami. Intenzivně se věnoval i veřejnému životu, byl poslancem zemského sněmu a říšské rady rakouské. Dověšením jeho činností byl první sokolský slet, který se uskutečnil roku 1882. Celých 22 let stál Miroslav Tyrš v čele Sokola. Během těchto let řídil veškerou ideovou, organizační a metodickou činnost v Sokole. Miroslav Tyrš zahynul tragickou smrtí roku 1884 v Tyrolských Alpách. (waldauf)

Druhým zakladatelem Sokola byl již zmíněný Jindřich Fügner, který vynikal svým vělým vlastenectvím, demokratismem, lidskostí, ale především mecenášstvím, kdy své peněžní prostředky rozdával většinou anonymně na národní a sociální účely. Při založení Sokola byl zvolen jeho prvním starostou. Fügner ideově doplnil Tyršovu myšlenku duchem rovnosti a bratrství. Navrhl tykání a oslovování „bratře“. Cvičení v Sokole doplnil o kulturní a společenskou činnost – koncerty, zábavy a výlety. Zřídil sokolský sbor a uspořádal první „Šibřinky“. Sehnal Sokolu první náradí a později ze všech svých finančních prostředků postavil první Sokolovnu v Praze, která byla po dlouhou dobu nejmodernější a největší tělocvičnou ve střední Evropě. Svou demokratickou náplní, myšlenkou bratrství a obětavé svépomoci se Sokol odlišil od ostatní spolků. Jindřich Fügner působil v Sokole pouhé tři roky, ovšem jeho vliv a velké činy byly trvalé. (Waldauf)

Sokolská myšlenka

Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner založili Sokol ryze v demokratickém duchu, proto Sokolstvo chápalo demokracii jako jediný vhodný životní pořádek novodobé společnosti a jako naplňování sokolského ideálu svobody, rovnosti a bratrstva.

Sdružení politického charakteru jako jsou politické strany, považuje Sokol z pohledu demokracie za prostředek k vyjadřování svobodné politické vůle lidu a za nástroj k jeho uplatnění se ve veřejném životě. Vyžaduje od nich, aby provozovali politiku slušnou a poctivou, aby kladly nad úzké stranické zájmy vždy zájmy národa a státu v souladu s právem mezinárodním. Od svých členů angažujících se v politických

stranách žádá Sokol, aby v nich vždy uplatňovali zásady sokolské a nikdy nevnášeli stranické rozpory do Sokola.

Demokracii v Sokole prohlubuje bratrství všech jeho příslušníků. Sokolské bratrství neuznává společenské, majetkové, třídní, rodové nebo rasové rozdíly či výsady. Zásada rovnosti znamená, že si všichni lidé jsou rovni ve své lidské podstatě, mravní zodpovědnosti a pře zákonem a z této zásady vyplývá přirozený požadavek stejného práva na vzdělání a uplatnění se ve veřejném životě.

Činnost Sokola je vykonávána ve prospěch národa, k utužení a rozvoji jeho nejlepších vlastností a tradic. Je pěstováno a podporováno přátelství mezi všemi národy, založené na vzájemné úctě, na podkladě stejných práv pro všechny a ve prospěch všeho lidstva. Z tohoto důvodu považuje Sokol za nejdůležitější úkol vypěstovat u svých členů silný pocit občanského sebevědomí, úcty a vážnosti k vlastnímu národu a tím ke zvýšenému vědomí povinnosti k němu a odpovědnosti za jeho osudy, rozvoj a svobodu. (Waldauf)

Sokolská organizace

Členem Sokola se v tehdejší době mohl stát každý příslušník české, slovenské nebo jiné slovanské národnosti, nejméně 18 letý a mravně bezúhonný. O přijetí nového člena rozhodoval výbor jednoty. Členové Sokola se navzájem oslovují „sestro“, „bratře“. Zdraví se sokolským pozdravem „nazdar“ a tykají si. Nosí slavnostní kroj a to pouze jen na podnicích, na něž výbor jednoty vystoupení v kroji usnese. Kroj je doplněn o jmenovku tzv. „domovenku“ což je páska, kde je uvedeno jméno jednoty a župy. V době sletu nosí členové Sokola odznak.

Sokolští příslušníci ve stejném místě jsou sdružováni do základního článku sokolské organizace v tzv. sokolské jednotě, která je spolkem jednotlivců. Správu sokolské jednoty vykonává valná hromada nebo výbor. Valná hromada se svolává zpravidla jednou za rok a volí výbor a hospodářské a účetní dozorce. Tělovýchovnou činnost jednoty řídí a zajišťují její chod náčelnice a náčelník se cvičitelskými sbory mužů a žen. Činnost vzdělávací má na starosti vzdělavatel se vzdělávacím sborem. Sokolská jednota podle potřeby může zřizovat další odbory např. zábavní, pěvecké, hudební, divadelní, stavební atd.

Jednoty, které se nacházejí v souvislém území, jsou sdružovány v sokolských župách, které jsou spolky sokolských jednot. Chod župy zajišťuje valná hromada nebo výbor župy. Valná hromada župy se svolává zpravidla jednou za rok a jednou za dva roky volí výbor a hospodářské a účetní dozorce. Tělocvičnou činnost župy zajišťují župní cvičitelské sbory a jejich výkonné orgány, župní náčelnictva mužů a žen. Vzdělávací činnost má na starosti župní vzdělávací sbor a jeho výkonný orgán, předsednictvo vzdělávacího sboru. Při pořádání větších akcí, sletů nebo závodů se mohou župy na dobu přechodnou sdružit ve větší celky, které se po ukončení dané akce opět rozejdou. (Waldauf)

Sokol začal aktivně fungovat již v březnu roku 1862, členů začalo přibývat, a tak dal podnět ke stavbě vlastní tělocvičny. Tělocvična byla postavena v rekordním čase, již v roce 1863 se začala plně využívat. Stavbu navrhl v novorenesančním slohu architekt V. I. Ullmann. Již od počátku vznikly mezi činovníky Sokola diskuze ohledně programu nového spolku. Tyrš, Fügner a skupina činovníků kolem něj prosazovali především cvičební náplň, ostatní členové výboru v čele s Thurn-Taxisem propagovali především účast na různých veřejných slavnostech a společenských událostech. Cvičební program byl již v tehdejší době velmi pokrokový. Mimo cvičení prostných, pořadových a náradí se cvičenci věnovali základům atletiky a úponovým disciplínám např. šerm, vzpírání, zápas. Provozovali se i venkovní sporty, jednoty též pořádali plavání, veslování, bruslení, jezdeckví a také se konaly výlety. První výlety uspořádané jednotou Sokol proběhly na jaře 1862, a to na Říp a na Závist u Zbraslavi. Významnou událostí bylo rozvinutí prvního praporu Sokola Pražského dne prvního června 1862 v sále U Apolla.

Samotné založení sokola v Praze vzbudilo veliký ohlas.

Velkou událostí se stalo též rozvinutí prvního praporu Sokola Pražského dne 1. června 1862 v sále U Apolla. Namaloval jej na hedvábí Josef Mánes a jeho pozůstatek je dodnes uchovávan. Od té doby vznikly dvě kopie, z nichž poslední nechal zhotovit Sokol Pražský po obnově Sokola před XII. sletem v roce 1994.

Již v průběhu roku 1862 vznikly další jednoty na českém venkově, a to v Brně, Čáslavi, Jaroměři, Jičíně, Kolíně, Kutné Hoře, Nové Pace, Příbrami a Turnově. K nim přibývaly každoročně další, a to nejen na území Čech a Moravy, ale i v zahraničí. Pro mnohé porobené slovanské národy znamenalo založení Sokola zvýšení národního uvědomění a vlasteneckých snah. V roce 1865 dokonce založili naši krajané první jednotu v USA.

Historie Sokola Nový Hrádek

Historie Sokola v Novém Hrádku sahá až do roku 1896, kdy majitel několika továren v Novém Hrádku a majitel tkalcovny Josef Tošovský svolal své spoluobčany a v rámci svého proslovu je vyzval k založení jednoty.(1)Dne 14. Července 1896 byla svolána valná hromada, kde byli zvoleni první činovníci.(4) Program valné hromady obsahoval:

- Sdělení v působnosti prozatímního výboru,
- Připsání všech členů činných, zakládajících a přispívajících,
- Volba řádného výboru (starosty, místostarosty, 6 členů výboru, 3 náhradníci, 2 dozorcí účetní)
- Ustanovení jednatele, pokladního, hospodářského správce a zapisovatele, jež bude míti v opatrování knihovnu
- přijmutí stanov
- volné návrhy [7]

První starostou vzniklé jednoty byl zvolen Václav Lepš, místostarostou Vít Klimeš, náčelníkem Josef Šinták a jednatelem se stal Josef Tošovský. (5) Jednota měla v té době 30 členů. (6) Jak lze vypožorovat z výše zmíněných jmen, založení Sokola v Novém Hrádku bylo čistě mužskou záležitostí, avšak po několika letech se do chodu zapojili i ženy. V letech 1909 byl ustanoven ženský odbor Sokola, který měl 35 členek. (9) Roku 1913 „Hrádovští“ bratři a sestry založili stavební fond pro zafinancování Sokolovny. Téhož roku chtěli uspořádat cvičení, které mělo přinést finanční prostředky na stavbu Sokolovny. Cvičení se neuskutečnilo, jelikož na Hrádek přišla zpráva o druhé světové válce, a proto také přišla jednota o takřka celé své jmění a její činnost zeslábla. Politickým vlivem byla činnost Sokola během války zastavena.

Ihned po skončení války roku 1918, byla činnost Sokola na Hrádku obnovena a vítána tamními obyvateli. (12)

Výstavba sokolovny

Jelikož se jednota od roku 1896 výrazně rozrostla o další členy, jejichž počet se vyšplhal na 250 osob, bylo snem obyvatel vybudování sokolovny. Fond určený na financování výstavby sokolovny, který jednota zřídila před válkou, obsahoval částku 589 Kčs. Posléze byl doplněn do výše 1000 Kčs a pro získání dalších finančních zdrojů pořádala jednota různé akce a cvičení. (16,17)

V roce 1923 byla zahájena stavba sokolovny, kterou projektoval František Capoušek. (20,21) Stavba sokolovny trvala několik měsíců a roku 1924 byla dokončena. Stavba stála 800 000 Kčs, ovšem v této částce není zahrnuta práce dobrovolníků ani materiál, který si sami obstarali. (24,25) Slavnostního otevření Sokolovny se zúčastnil zástupce Československé obce Sokolské, starosta župy, Dr. Čížek a jednatel župy bratr Doležal, **dále** župa Jiráskovi Podkrkonošské a lidé ze širokého okolí. (32) Ještě téhož dne se uskutečnil slavnostní průvod a následné veřejné cvičení. (29)

K události otevření sokolovny místní kronikář napsal:

„Když v roce 1924 byla dostavěna sokolovna, my v plném počtu v krojích stáli před hostincem, abychom se rozloučili a poděkovali za vše, co nám bylo krásného v něm prožít a místostarosta Sokola Josef Fiala v obsažném projevu vše vyslovil, nezůstalo jedno oko suché“ [38]

Župní slety konané na Novém Hrádku

Roku 1929 byl na Novém Hrádku jednotou uspořádán první župní slet, který byl bohužel doprovázen nepřízní počasí. O rok později proběhl druhý župní slet pod dozorem německých orgánů, jelikož se konal za dob německé okupace. Tento slet byl povolen pouze pod podmínkou, že v průvodu bude nejdříve nesena vlajka Říše s hákovým křížem a teprve za ní vlajka Sokola. Z tohoto důvodu průvod oficiálně

uspořádán nebyl, avšak nakonec se uskutečnil, ale bez hudby a vlajek, jakožto tichý protest (51).

Sokolové za 2. světové války

Ihned po okupaci byla v roce 1939 Němci na Novém Hrádku založena ilegální odbojová skupina, jejíž cílem bylo postavit se ve vhodné chvíli okupantům. Roku 1940 se v Novém Hrádku ubytovali dva důstojníci československé armády, členové odbojové skupiny Obrana národa, kteří byli stíháni gestapem.

Gestapo začalo postupně zatýkat a odvádět členy Hrádovského odboje. Jako první byl odveden starosta župy a ředitel zdejší měšťanské školy. Postupně byly bohužel odváděni další. V koncentračních táborech začali hrádovští bratři podléhat nelidským podmínkám a zacházení.(54)

Činnost Sokola v Novém Hrádku opět ožívá v roce 1945, kdy se opět pilně cvičí a jednota se podílí na chodu obce. I po roce 1948 sokolská myšlenka přetrvává, té však není nakloněn komunistický režim, který docílil toho, že v mnoha okolních obcích sokolství v původním slova smyslu zaniklo. To se však netýká Nového Hrádku, kde se naopak v šedesátých letech velice intenzivně začalo rozvíjet sjezdové lyžování. Byl postaven kotvičkový vlek, který prošel v roce 1985 rekonstrukcí, a došlo k jeho prodloužení. Roku 2000 byl tento vlek nahrazen teleskopickým a to opět za pomoci veřejné sbírky, při které bylo vybráno čtvrt milionu korun, ale především za pomoci silní členské základny, která odpracovala 1300 brigádnických hodin.

Oprava sokolovny

První velkou rekonstrukcí si sokolovna prošla roku 1971, kdy došlo k výměně staré podlahy za parkety, byly rekonstruovány schody a sociální zařízení. Dále došlo k opravě elektroinstalace, k vymalování budovy a nátěru oken. (62) Roku 1977 došlo k opravě střechy a v průběhu nadcházejících let docházelo k drobnějším úpravám a zlepšením.(64) Až do roku 1984, kdy byla provedena větší rekonstrukce ústředního vytápění sokolovny.(65) Následně v roce 1998 došlo k výměně podlahy, kterou si hrádečtí zafinancovali sami, kdy podlaha byla rozkreslena na jednotlivé části, které si zájemci mohli „koupit“, čímž přispěli na výměnu podlahy. Akce nesla název: Kup si svůj metr čtverečný.(66)

V současné době se sokolovna chystá asi na svoji největší rekonstrukci, kdy by v první etapě mělo dojít k zateplení objektu, výměně oken a dveří. V druhé etapě by mělo dojít k řešení rozvodů topení, přebudování prostoru mimo hlavní sál (razantní úpravy v prostoru jeviště a mimo hlavní sál) a oprava schodiště s umožněním bezbariérového přístupu. Celková částka je odhadována na 11 milionů korun. Financování této rekonstrukce bylo mělo být z dotace z Ministerstva životního prostředí a z žádosti na MaS Pohoda venkova. (67)

Současnost

Sokol v Novém Hrádku žije a pracuje dál. Mnoho aktivit v obci i okolí je spjato s touto tělocvičnou jednotou: tradiční turistický pochod "Hrádouská vařečka" organizovaný každoročně v květnu, dětské dny, vánoční slavnosti, zábavy a plesy v sokolovně, různé turnaje, lyžování pro veřejnost na Panské stráni. Pod záštitou Sokola funguje několik sportovních oddílů např. lyžařský oddíl, volejbalový oddíl a florbalový oddíl.

Lyžařský oddíl

Lyžařský oddíl má na Novém Hrádku dlouholetou tradici. Byl založen jedenácti členy roku 1964. Zakládajícími členy byli [68]: Jeronym Holý, Václav

Drašnar, Karel Disman, Mil. Dismanová, Vladimír Drašnar, Václav Suchánek, Josef Rázl, Vladimír Říha, Jiří Prax, Ferdinand Grym a Vlad. Divoký. [69] Předsedou oddílu byl zvolen Jeronym Holý [70], který v současné době zastává funkci hlavního vedoucího a v roce 2010 získal za svou dlouholetou činnost pro TJ Sokol Nový Hrádek Cenu křesadlo. V roce 1965 byl na Panské stráni namontován přenosný lyžařský vlek, který fungoval na principu navijáku poháněného benzínovým motorem. Lano dolů po stráni tahal lyžař [72]. Stejný rok se pořádaly 1. závody ve sjezdu a slalomu. Účastnilo se ho 150 závodníků, jednalo se o žáky školy i těch nejmladších kategorií. V roce 1969 byla zahájena stavba prvního lyžařského vleku VL 200, který měl délku 204m a převýšení 63m. Vlek končil ještě v lese.[76]. Zdarma na něm bylo odpracováno 600 brigádních hodin [77]

O rok později se uskutečnila výstavba boudy pro obsluhu lyžařského vleku. Tento rok se také konal první roční závod mládeže v alpské kombinaci, který se pořádá na Novém Hrádku dodnes, pokud to zima dovolí. S ubíhajícími léty došlo k rekonstrukci dalšího vleku, k modernizaci stávajícího lyžařského vleku, prodloužení sjezdovky, ale především bylo vybudováno osvětlení sjezdovek. Členové lyžařského oddílu odpracovali na tom všem 2630 brigádních hodin.(81)

V současné době lyžařský oddíl stále funguje a je úspěšných na různých soutěžích. Lyžařský oddíl tvoří cca 20 aktivních členů ve věku 5 až 12 let. Oddíl funguje celoročně pod vedením čtyř kvalifikovaných trenérů. Mimo zimní sezónu se oddíl zdokonaluje v atletice, gymnastice a kondičních cvičení. Od září se však začíná zaměřovat čistě na lyžařské prvky. Dlouhá léta již oddíl každý rok před Vánocemi odjíždí na týdenní soustředění do Pece pod Sněžkou, kde mají děti možnost uplatnit svoji celoroční přípravu.

V posledních letech je na schůzích Sokola hodně diskutovaným tématem umělé zasněžování sjezdovek i lyžařského vleku.

Financování neziskové organizace

Pojem financování je definován jako zajišťování, plánování a využívání finančních zdrojů k činnosti organizace. Mezi nejvýznamnější finanční zdroje neziskových organizací v dnešní době patří:

- finanční zdroje z veřejných financí,
- zdroje z vlastních podnikatelských aktivit,
- zahraniční finanční zdroje
- zdroje z nadací (domácích i zahraničních),
- příjmy od dárců,
- příjmy neziskového sektoru z loterií.

Co se týče zahraničních zdrojů, které neziskové organizace v současnosti využívají především zdroje z fondů EU, zahraničních nadací a jiných dárců.(cd)

Stejskal pro snadnější pochopení dělí finanční zdroje neziskových organizací do tří skupin:

Vlastní zdroje

Do této skupiny řadíme členské příspěvky, účastnické poplatky a výnosy z vlastních činností. Vlastní zdroje jsou pro své vlastnosti velmi důležité, daná organizace je může přímým způsobem ovlivňovat, protože o nich rozhoduje a to např., že rozhoduje o výši členských příspěvků, může rozhodnout o pronájmu svého majetku. Své zdroje může využívat podle vlastních rozhodnutí, není vázána vůlí poskytovatelů. Má možnost své zdroje spojit s dalšími prostředky (např. k dotaci ze státního rozpočtu je nutné dodat i část vlastních prostředků). Další možnosti využití vlastních zdrojů je vytvoření finanční rezervy do budoucích let ve smyslu fondu, kam umístíme finanční prostředky. Tyto finanční prostředky můžeme použít na konkrétní aktivitu nebo na obecně pro zvýšení finanční jistoty účetní jednotky.

Členské příspěvky je povinen platit člen organizace každý rok. Tato povinnost vyplývá buď přímo ze stanov, nebo ze statutu organizace. O výši tohoto příspěvku rozhoduje příslušný orgán. Výše členského příspěvku se může skládat z částek odvodů vyšším organizačním jednotkám a výše poplatku náležící domovské

organizační jednotce. Členské příspěvky jsou osvobozeny od daní z příjmu, ovšem jejich placení vyplývá ze stanov či jiného zřizovacího dokumentu. Organizace mají možnost zohlednit výši členských poplatků a to s přihlédnutím k sociálním aspektům svých členů. Tyto změny „slevy“ musí zaznamenat do usnesení.

Dalšími vlastními zdroji neziskové organizace je vlastní majetek, který kromě plnění hlavního účelu může být i zdrojem pro získání dodatečných prostředků. Jedná se o pronájmy sportovních ploch, sokoloven, pozemků, speciálního vybavení či využívání např. kluboven či domů jinými organizacemi. Mezi další doplňkové činnosti řadíme poskytování reklamy podnikatelům, spolupráce na zakládání porostu s odborem životního prostředí nebo spolupráce s jinými obce při pořádání společenských akcí. Tyto doplňkové činnosti se mohou objevit mezi vlastními zdroji i příjmy z poskytovaných služeb. Významným finančním zdrojem může být ziskové hospodaření pořádaných akcí nebo realizovaných projektů. Takové projekty mohou být velice výhodné, zvláště když výnosy jsou vyšší než náklady.

Cizí zdroje

Jsou zdroji, které mohou neziskové organizace získat na určitou dobu a po sjednané době je musí vrátit. Takové prostředky mohou poskytovat například banky. Za nevýhodou tohoto financování lze považovat nezanedbatelný úrok, který je povinen vypůjčitel uhradit. Využívání cizích zdrojů je nutné velmi dobře zvážit, protože při nevhodném rozhodnutí může dojít k nesplnění závazků, způsobení finančních problémů jiným organizačním jednotkám v rámci provázané organizační struktury a především v poslední řadě i poškození pověsti organizace.

Potencionální zdroje

Potencionální zdroje, jsou ty zdroje, ze kterých mohou neziskové organizace čerpat prostředky pro své činnosti. Jedná se o nenárokové prostředky, které lze získat na základě žádosti či projektu. Tyto prostředky nabízejí veřejné orgány, soukromé organizace i jednotlivci.

Do skupiny potencionální zdrojů řadíme:

- dotace ze státního rozpočtu přímé

- příspěvky ze zdrojů Evropské unie
- dotace ze státního rozpočtu nepřímé
- příspěvky územních samospráv (krajů, obcí)
- příspěvky poskytované nadacemi a nadačními fondy
- firemní dárcovství
- individuální dárcovství.

Instituce poskytující tyto prostředky je nazývají různými názvy, které všem nevyjadřují jejich právní formu. Příkladem může být velmi oblíbený pojem „grant“, který může zahrnovat jak dotaci, tak i příspěvek obce či dar. Hlavní rozdíl mezi těmito formami jsou daňové dopady.

Každá z výše uvedených kategorií má své podmínky a specifika, za kterých mohou být finanční prostředky získány. Stejskal uvádí několik zásad, které jsou společně většinou uvedených finančních zdrojů:

- na finanční podporu není právní nárok a provází ji písemná smlouva
- finanční podpora bývá poskytována na základě projektu či žádosti,
- finanční prostředky musí být použity na ten účel, na který byly schváleny a poskytnuty
- mnohdy podpora nemůže tvořit 100% nákladů projektu či akce a je vyžadována spoluúčast (zpravidla od 10% do 50%)
- je stanoven okruh vymezených nákladů, které nesmí být hrazeny ze získaných prostředků
- poskytovatel většinou chce být informován, jak byly prostředky využity (např. vyúčtováním nebo závěrečnou zprávou)

Dotace ze státního rozpočtu přímé

Jedná se o finanční prostředky získané přímo ze státního rozpočtu (tj. mezi příjemcem a poskytovatelem nestojí žádná další instituce ani orgán). Za přímé dotace můžeme považovat dotace na akce za rozpočtu Ministerstva životního prostředí nebo Ministerstva kultury ČR. (Stejskal)

Formami poskytující tyto finanční prostředky jsou:

- Výběrové řízení určené konkrétním projektům a úkolům neziskovým organizacím vyhlašované příslušnými státními orgány (téměř vždy na jeden kalendářní rok).
- Příspěvky a dotace poskytované na základě specifických zákonů, usnesení či nařízení vlády ČR, vyhlášek ministerstev
- Veřejné zakázky, které se týkají především činností typu humanitárních pomoci, problematiky zdravotně postižených, protidrogové prevence, politiky státu vůči uprchlíkům apod.

Podpora od resortních ministerstev se získává obtížně a spíše na speciální projekty. Jako příklad přímých dotací jsou prostředky od ministerstva životního prostředí. V oblastech, které přímo nesouvisí s činností NNO, ale přesto činnost jejich zadání odpovídají (např. ministerstvo pro místní rozvoj, ministerstvo kultury, apod.) je možnost získat prostředky z vyhlášených programů

Náklady

Občanské sdružení Sokol se zaměřuje na sportovní edukaci mládeže. Aby organizace mohla tuto činnost vykonávat, je potřeba, aby zdárně hospodařila. Jejím cílem z ekonomického hlediska není maximalizace zisku, ale stabilizace ekonomické situace. Tím je myšleno dosažení situace, kdy výnosy převyšují náklady, anebo výnosy alespoň pokrývají náklady.

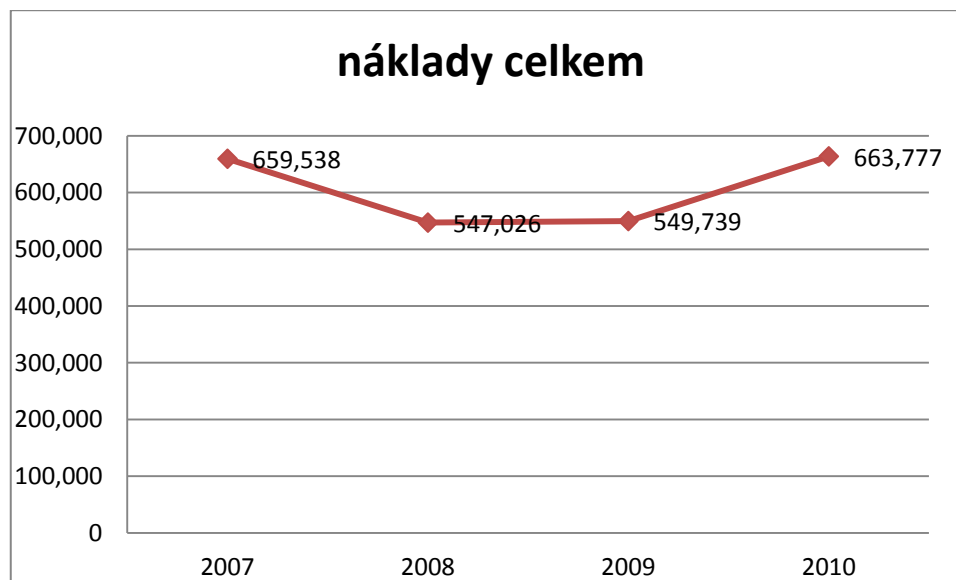
Tab.č. 1: Přehled ročních nákladů v letech 2007-2010 v Kč

označení	náklady	2007	2008	2009	2010
A.I.	Spotřebované nákupy celkem				
	Spotřeba materiálu	176 193	91 951	97 535	106 257
	Spotřeba energie	26 407	50 210	64 270	58 676
	spotřeba ostatních nedoskladovaných dodávek	10 357	6 105	2 268	4 821
		196 995	181 984	141 412	122 395
A. II.	Služby celkem				
	opravy a udržování	84 454	50 949	9 943	15 225
	cestovné	31 783	27 786	24 125	23 825
	náklady na reprezentaci	1 868	1 220	689	4 588
	ostatní služby	78 890	102 029	106 655	78 757
A. IV.	Daně a poplatky	688	1188	6068	2106
	daň z nemovitosti	588	588	588	895
	ostatní daně a poplatky	100	600	5 480	1 211
A. V.	Ostatní náklady celkem	68398	35088	55480	93049
	smluvní pokuty za prodlení	0	0	0	1 700
	Dary	0	0	0	2 000
	jiné ostatní náklady	68 398	35 088	55 480	89 349
A. VI.	Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	180 500	180 500	182 466	276 473
A. VIII.	dodatečné odvody daně z příjmu	0	0	240	0

Náklady celkem	659 538	547 026	549 739	663 777
-----------------------	---------	---------	---------	---------

Zdroj:

Graf č. 1 vývoj nákladů v letech 2007 -2010

Pro přehlednost vývoje nákladů uvádím graf č. 1. Z grafu lze vyčíst, že náklady mají nejdříve klesající tendenci v letech 2007-2009 a v roce 2010 rostoucí tendenci.

Tab. č. 2:

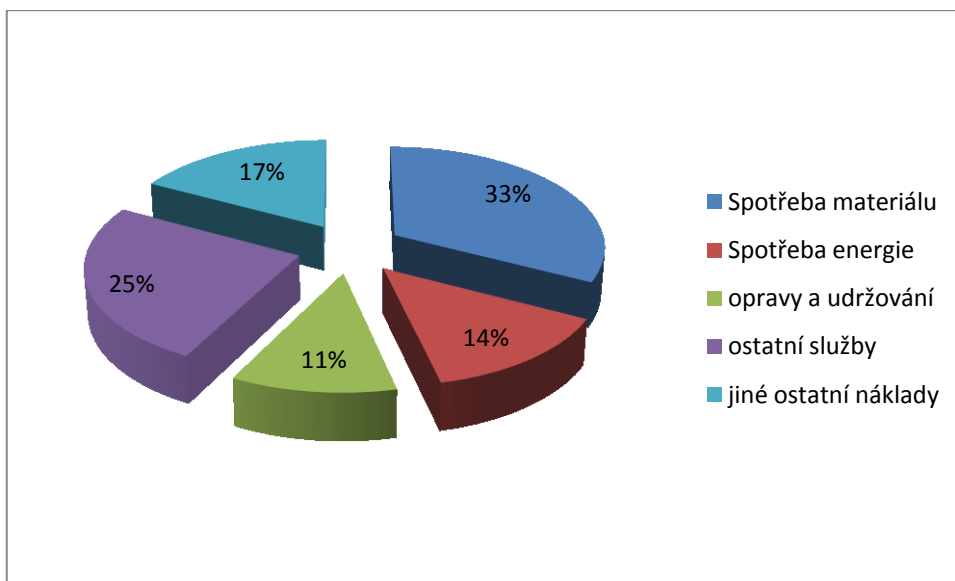
Změna stavu hlavních nákladových položek	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Spotřeba materiálu	-84 242	5 584	8 722
Služby celkem	-15011	-40572	-19017
odpis dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	0	1 966	94 007

zdroj

Pro přehlednost vývoje nákladů uvádím graf č. 1. Z grafu lze vyčíst, že náklady mají nejdříve klesající tendenci v letech 2007-2009 a v roce 2010 rostoucí tendenci. Pokud se podíváme na náklady podrobněji (viz. Tab. č. 1), pokles v letech 2007-2008 se týkal převážně spotřeby materiálu a v menší míře oprav a udržování. Vzhledem k tomu, že se jedná o náklady týkající se provozní činnosti organizace, lze tento pokles přisoudit i celosvětové hospodářské krizi, která zřejmě utlumila činnost

organizace. V posledním sledovaném roce dochází nejen k nárůstu spotřeby materiálu, ale i odpisů dlouhodobého majetku. Zvýšení odpisů je zapříčiněno pořízením dlouhodobého majetku.

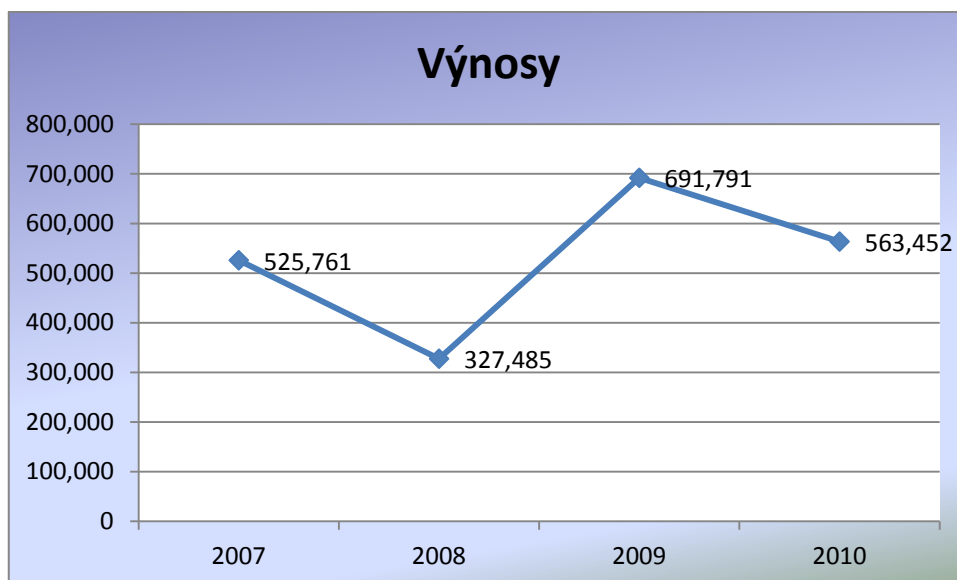
Graf č. 2 Podíl jednotlivých položek v procentech na celkových nákladech za roky 2007-2010

Výnosy

K analýze ekonomické situace organizace je třeba zhodnotit nejen vývoj nákladů, ale i výnosů.

Graf č. 3 Vývoj výnosů v letech 2007 - 2010

Tab.č. 3 Přehled ročních výnosů v letech 2007-2010 v Kč

Označení	Výnosy	2007	2008	2009	2010
B. I.	Tržby za vlastní výkony a zboží celkem	197 810	195 629	293 992	348 138
	Tržby z prodeje služeb	197 810	195 629	293 992	348 138
B. IV.	Ostatní výnosy celkem				
	Úroky	954	231	719	642
	Jiné ostatní výnosy	61 086	46 100	34 120	139 592
B. VI.	Přijaté příspěvky celkem				
	Přijaté příspěvky (dary)	92 910	-19 790	300 000	1 000
	Přijaté členské příspěvky	71 270	30 740	38 090	39 000
B. VII.	Provozní dotace celkem				
	provozní dotace	101 731	74 575	24 870	35 080
	výnosy celkem	525 761	327 485	691 791	563 452

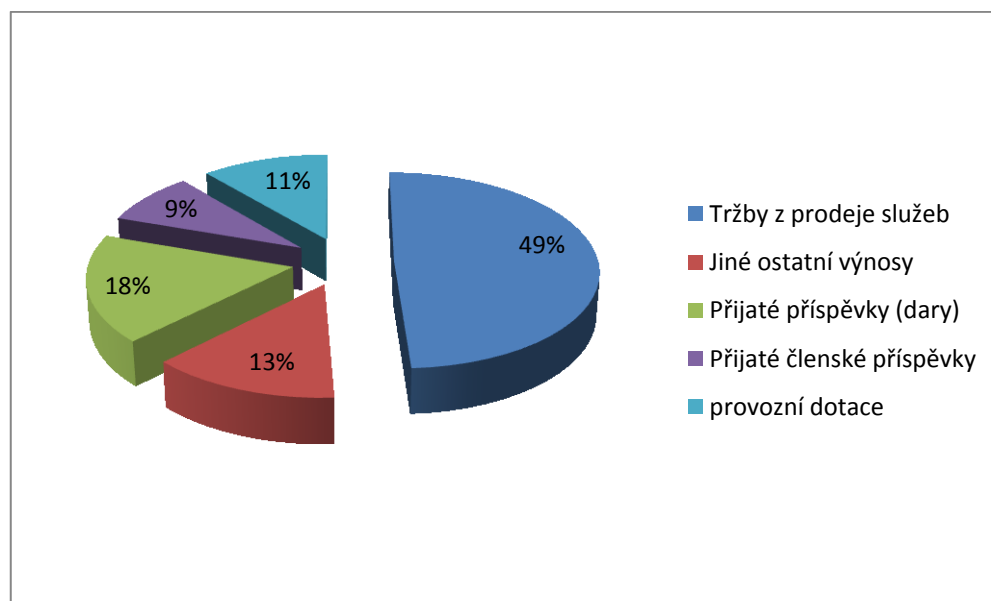
Co se týče vývoje výnosů, dochází v roce 2007-2008 k jejich prudkému poklesu. Pokud se podíváme na tabulku č. 3, vyčteme, že pokles výnosů v těchto letech se týkal z největší části darů, poté členských příspěvků a provozních dotací. Je možné,

že tento útlum je opět způsoben celosvětovou krizí. V dalších letech, 2008-2009, dochází k nárůstu výnosů, na kterém se nejvíce podílí přijaté dary. V roce 2009-2010 dochází opět k poklesu výnosů, ale již ne tak prudkému jako v letech 2007-2008.

Tab.č. 4

Změna stavu hlavních výnosových položek	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Tržby z prodeje služeb	-2 181	98 363	54 146
Jiné ostatní výnosy	-14 986	-11 980	105 472
	-112		-299
Přijaté příspěvky (dary)	700	319 790	000
Přijaté členské příspěvky	-40 530	7 350	910
provozní dotace	-27 156	-49 705	10 210
Výnosy celkem	-198276	364306	-128339

Graf č. 4 Podíl jednotlivých položek v procentech na celkových výdajích za roky 2007-2010

Výsledek hospodaření

Porovnání výnosů a nákladů nám odhalí, zda-li organizace hospodařila se ziskem, anebo ztrátou, což nám napovídá tabulka číslo 5.

Tab. č. 5.

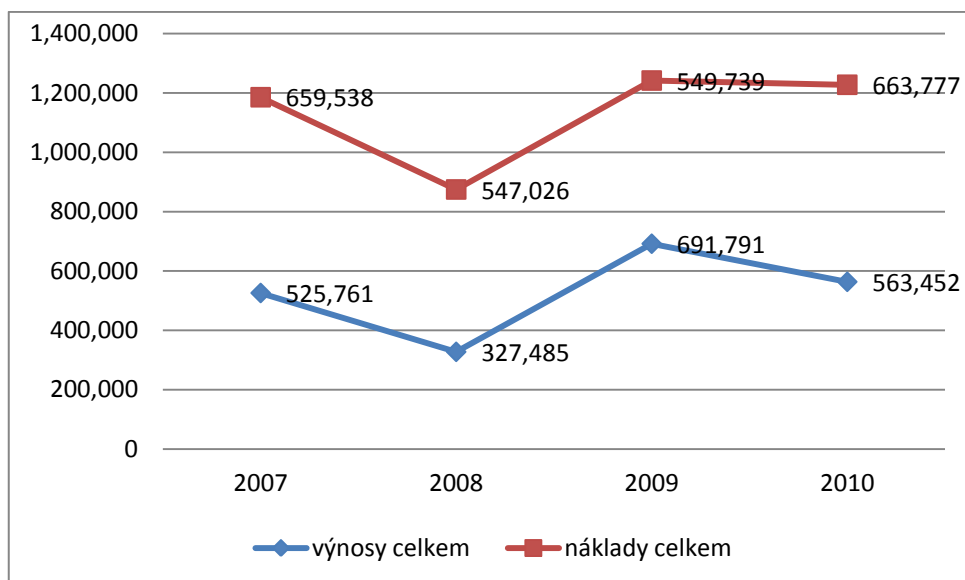
rok	2007	2008	2009	2010
náklady	659 538	547 026	549 739	663 777
výnosy	525761	327485	691791	563452
výsledek hospodaření	-133777	-219541	142052	-100325

Ve třech sledovaných letech došlo ke ztrátě, pouze v roce 2009 tvořila organizace zisk. Proč k této situaci došlo, si lépe uvědomíme na detailnější analýze struktury výnosů a nákladů.

Tab. č.6

rok	2007	2008	2009	2010
náklady	659 538	547 026	549 739	663 777
výnosy	525761	327485	691791	563452
výsledek hospodaření	-133777	-219541	142052	-100325

Graf č.5 Porovnání celkových výnosů a nákladů ve sledovaném období 2007-2010

Dle grafu č.4 se na celkových tržbách nejvíce podílí tržby z prodeje služeb. V tomto konkrétním případě položku služeb tvoří z velké části pronájem sokolovny, ubytování v sokolovně. V průběhu let došlo k navyšování tržeb z prodeje služeb, což je pozitivní jev vzhledem k vysokému podílu na celkových tržbách. Pokud bychom se pídili po příčině, došli bychom k závěru, že v posledním sledovaném roce byly velice příznivé sněhové podmínky a Sokol Nový hrádek začal pronajímat lyžařský areál širší veřejnosti.

Další položkou podílející se na tržbách jsou dary. Můžeme si však povšimnout markantního rozdílu v roce 2009 a 2010, kdy organizace získala 300 000 Kč a v roce následujícím pouze 1000 Kč. Z výše uvedeného faktu lze usoudit, že dary jsou velice nestabilní položkou. Např. 300 000 Kč Sokol obdržel jako nárazový dárcovský příspěvek od svého člena. Nezisková organizace Nový Hrádek může apelovat na stávající aktivní i pasivní členy Sokola, kteří by měli možnost se díky svému pracovnímu uplatnění podílet na finančních dárcovských příspěvcích této organizaci, aby tak učinili. Vzhledem k současné nestabilní hospodářské situaci většina firem od tohoto úkonu ustoupí. Vedení sokola však může apelovat i na dárcovství v podobě produktů či služeb. **Sokol Nový Hrádek by se měl více zaměřit na rozvoj**

fundraisingové činnosti. (vyhledat nějaké možnosti získávání financí jak z EU, tak i na místní úrovni – např. Dotace MŽP ?MAS Pohoda Venkova ??

V případě Sokola Nový Hrádek dotace netvoří nejvýznamnější část výnosů a jak je vidět z vývoje provozních dotací v letech, využití dotačních zdrojů se rok od roku snižuje. V tomto konkrétním případě by se vedení Sokola mohlo více angažovat v dotační politice a více využívat zdrojů jak regionálních, tak národních, popřípadě evropských.

Můžeme si povšimnout, že i jiné ostatní výnosy nabývají ve sledovaných letech na důležitosti, což je způsobeno (zjistit proč se to v roce 2010 tak navýšilo)

Poslední významnou položkou jsou členské příspěvky. ????? vyjádřit proč se členské příspěvky snižují, jestli je to kvůli nižšímu počtu členů, anebo jsou pouze na dobrovolné bázi, anebo je nižší částka členského příspěvku. Na základě skutečnosti pak navrhnout řešení – vysvětlit členům, že organizace v posledních letech hospodaří se ztrátou a aby byla provozuschopná, je potřeba to řešit včetně navýšení členských příspěvků (nenechávat na dobrovolnosti).

Z výše uvedeného lze usoudit, že výnosy, které se velkou měrou podílejí na celkových výnosech (např. tržby z prodeje služeb – konkrétně pronájem lyžařského areálu, dary, dotace) jsou nestabilní. Proto je důležité se pokusit tomuto úskalí předejít. Je jisté, že počasí člověk neovlivní, ale Sokol Nový Hrádek se může více zaměřit např. na fundraisingovou činnost, aby organizace získala každoročně a nejen nahodile alespoň určitou část peněz, která by pokrývala část nákladů.

Organizace, aby nebyla ve ztrátě, se tedy musí snažit na straně jedné navyšovat výnosy a na straně druhé snižovat náklady.

V podniku, jehož cílem je maximalizace zisku, je jedním z prvních opatření ke snížení nákladů snížení mzdových nákladů. Sledovaná organizace je organizací neziskovou a funguje na dobrovolné úrovni, to znamená, že její členové žádnou mzdu nedostávají, proto je třeba se zaměřit na jiné složky nákladů. Spotřeba materiálu kopíruje činnost organizace, tedy útlum činnosti v letech 2008-2009 se

podepsal i na snížení nákladů týkajících se spotřeby materiálu. Na rozdíl od spotřeby materiálu, spotřeba energií činnost organizace nekopíruje a ve sledovaném období dochází k neustálému nárůstu, kdy v posledním roce se organizace dostává na dvojnásobnou hodnotu prvního sledovaného roku. Předpokládám, že na navyšování těchto nákladů se částečně podílel určitě i růst cen energií, ale jistě se nejedná o jedinou příčinu. Vedení organizace by měla skutečnost zvážit. Další významnou nákladovou položkou jsou ostatní služby. Tam v konkrétním případě Sokola Nový Hrádek patří např. pronájem turniketového systému, ubytování na chatě, praní ubrusů, výlep plakátů při různých organizovaných akcích. Výše některých položek lze ovlivnit – např. výběr cenově přijatelného ubytování při pořádání různých akcí, některé položky ovlivnit nelze, např. pronájem turniketového systému. U jiných ostatních nákladů došlo v posledním roce k citelnému navýšení. Na základě podrobnějšího průzkumu lze říci, že výrazné navýšení bylo způsobeno nákupem materiálu do turniketového systému.

Je obtížné navrhnout, které nákladové položky by měly být redukovány. Dle mého názoru se většina z nich nebyla nepřiměřeně výše a sloužila opravdu chodu organizace. Jediná nákladová položka, u které by bylo dobré získat vysvětlení, je nárůst spotřeby energií.

Z předchozí úvahy lze vyvodit, že ač je organizace by měla apelovat spíše než na snižování nákladů, na zvyšování výnosů, aby se v dalších letech nepotýkala se ztrátou.

Rozvaha

Vedle výkazu zisků a ztrát představuje rozvaha důležitý dokument, který nám rovněž může odkrýt informace týkající se hospodaření organizace.

Rozvaha je tvořena dvěma ...aktiva a pasiva, které se rovnají....

Tab.č. 7

	rozvaha - aktiva	2007	2008	2009	2010
A	dlouhodobý majetek				
	celkem	4529958	4419668	7676490	7456418
	pozemky	126455	126455	208348	208348
	stavby	6446413	6516623	9874018	9874018
	oprávky ke stavbám	-	-	-	-
		2042910	2223410	2405876	2682348
B	krátkodobý majetek				
	celkem	238272	122992	291206	271262
	pohledávky - odběratelé	33212	19140	20122	45265
	poskytnuté provozní zálohy	74240	17140	35280	22060
	pokladna	34121	43974	81905	116716
	účty v bankách	86259	32748	141451	97362
	aktiva celkem	4768230	4542660	7967696	7727680

Tab.č. 8

	rozvaha - pasiva	2007	2008	2009	2010
	vlastní zdroje celkem	4734440	4514899	7885951	7704234
	vlastní kapitál	4868217	4734440	7743899	7804559
A	účet výsledku hospodaření	-133777	-219541	142052	7804559
	cizí zdroje celkem	33790	6824	43548	0
	dlouhodobé bank.úvěry	0	0	0	0
	krátkodobé bank.úvěry	0	0	0	0
B	dodavatelé	33790	6824	43548	0
	pasiva celkem	4768230	4521723	7929499	7704234

V tomto případě se zaměříme hlavně na stranu pasiv. Na základě informací uvedených v pasivech je možné vypočítat ukazatel zadluženosti, který nám říká, z jakých zdrojů je tvořen majetek organizace.

Tab.č.9

krátkodobá (celková) zadluženost	2007	2008	2009	2010
	0,708649	0,15022	0,546557	0

V tabulce č. 9 uvádím ukazatel krátkodobé a celkové zadluženosti. Dlouhodobou zadluženost vynechávám vzhledem k faktu, že sokol nemá žádné dlouhodobé cizí zdroje. Z toho vyplývá, že i krátkodobá a celková zadluženost jsou identické. Pokud se podíváme na čísla v tabulkách č.7 a č.8, je zadluženost Sokola velice nízká a týká

se pouze dodavatelských úvěrů. Proto pokud bude organizace bojovat s nedostatkem finančních prostředků, nemusí se bát zažádat třeba i o krátkodobý bankovní úvěr.

Ostatní ukazatele finanční analýzy (rentabilita, likvidita, doba obratu pohledávek, zásob atd.) je bezvýznamné počítat, protože se v našem případě jedná pouze o neziskovou organizaci, jež se nezabývá výrobou a jejímž cílem není maximalizace zisku.

Swat analýza

Diskuze

Z výše uvedeného rozboru celkové situace organizace lze vyzdvihnout několik důležitých oblastí, kterými je třeba se zabývat:

- 1) Jako většina neziskových organizací se i Sokol Nový Hrádek potýká s problémem v oblasti hospodaření. Za sledované období totiž dosáhl krom jednoho roku výrazné ztráty. Proto je třeba se zaměřit nejen na snižování nákladů, ale i na zvyšování výnosů. Snižováním nákladů je myšleno například snížení nákupu materiálu, odložení nákupu zbytného dlouhodobého (i drobného) majetku, odhlášení týmů ze sportovních turnajů a akcí atd. I když se tyto návrhy zdají být jako reálná řešení, je potřeba je bedlivě zvážit s ohledem na cíl Sokola, jímž je všestranný rozvoj mládeže. (demotivace při odhlášení z turnajů, začarovaný kruh, není ideálním řešením). Všechna tato řešení se ale mohou promítnout do negativního vývoje Sokola. Odhlášení povede k demotivaci mládeže, odložení nákupu ke snížení úrovně Sokola. Proto bych větší pozornost soustředila na zvyšování výnosů. Sponzorské dary mohou výrazně podpořit finanční situaci organizace, jedinou nevýhodou je, že nelze s nimi počítat se stoprocentní jistotou. Proto bych raději navrhovala, i přes možné negativní reakce ze strany rodičů, povinné placení a rovněž navýšení členských příspěvků, protože ty mohou představovat pravidelný zdroj výnosů. (zeptat se kolik je členský příspěvek a navrhnout konkrétní částku do budoucna + částka by mohla zohledňovat inflaci, protože ta se promítne i v nákupu materiálu atd....) Krom členských příspěvků může organizace zaměřit větší pozornost na dotační politiku a využívat finančních zdrojů z regionální, státní i evropské oblasti. Např.
- 2) Je třeba si uvědomit, že výsledek hospodaření nemusí odpovídat reálnému toku peněz v organizaci (tzv. cash flow). Proto by Sokol krom důrazu na kladný výsledek hospodaření měl sledovat i tok peněz, aby se nedostal do situace, kdy nebude mít reálně finanční prostředky na nákup různých potřeb.

- 3) Sokol není vytížený, proto je třeba se zaměřit na častější a pravidelné pořádání jak společenských, tak kulturních akcí, které by nejen zvýšily pojem o Sokole, ale byly by i dobrým zdrojem financí. Nejlépe konkrétně.
- 4) Krom hospodářské činnosti je třeba se zadívat na Sokol jako celek – a tedy zamyslet se nad tím, jestli splňuje jeho hlavní poslání, tj. edukace a výchova mládeže. **Rozebrat edukaci – větší zaměření na děti, pestrost aktivit....**
- 5) **co vyplynulo ze swatky**